

DAVACI VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI İSTEYEN: ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

VEKİLİ : AV. HAYATİ KÜÇÜK

DAVALI : ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI/ANKARA

VEKİLİ : HUKUK MÜŞAVİRİ ADEM ÖNDER (Aynı adreste)

İSTEMİN ÖZETİ: 03.07.2017 tarihli, 30113 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin 7. fıkrasında yer alan "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte hazırlanan asansör uygulama projeleridir." cümlesinin, 57. maddesinin 8. fıkrasının 1. cümlesinin, 57. maddesinin 15. fıkrasının 1. ve 2. cümlelerinin, 62. maddesinin 1. fıkrasında yer alan; "ruhsat alınmadan" ibaresinin, 62. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "ruhsat alınmadan" ibaresinin, 62. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "ve imar planı kararı aranmaksızın" ibaresinin öncelikle yürütülmesinin durdurulması ve iptali istenilmektedir.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI İSTEYENİN İDDİALARI: Asansör uygulama projelerinde elektronik mühendislerinin de yer alması gerektiği, Elektrik İç tesisleri Yönetmeliği ve EMO Asansörlere ait Elektrik Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliğinde asansör hizmetlerinde elektronik mühendislerinin yer alabileceğinin belirtildiği, eksik düzenleme nedeniyle Yönetmeliğin 57. maddesinin 7. fıkrasında yer alan "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte hazırlanan asansör uygulama projeleridir." cümlesi ile 57. maddesinin 8. fıkrasının 1. cümlesinin iptali gerektiği, 57. maddesinin 15. fıkrasının 1. ve 2. cümlelerinin 3194 sayılı Yasanın 22. maddesine aykırı olduğu, 62. maddesinin 2. fıkrasında yer alan "ruhsat alınmadan" ibaresinin, 62. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "ve imar planı kararı aranmaksızın" ibaresinin de 3194 sayılı Yasanın 5, 20 ve 21. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacı Odanın meşru kişisel ve güncel menfaatinin etkilenmediğinden subjektif dava açma ehliyeti bulunmadığı, yeni düzenleme ile eklenen "elektrik-elektronik" ibaresinin mülga yönetmelikte var olan bir yetkinin geri alınması sonucunu doğurmadığı, mevcut uygulamaya elektrik-elektronik mühendislerinin de ilave edilmesi ile bu yetkinin genişletildiği, asansörün mekanik tesisat projesi kapsamında olmasının daha uygun olacağı, ayrıca, asansör uygulama projesine, mekanik tesisat projesi içerisinde yer verilse dahi, elektrik veya elektrik-elektronik mühendislerinin asansör projesinin hazırlanmasında makine

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

mühendisleri ile birlikte görev alacağı madde hükmünde açıkça belirtildiğinden projenin hazırlanmasında görev alacak meslek mensuplarının yetkilerinin kısıtlanması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, asansör uygulama projesinin mekanik tesisat projesi içerisinde bulunmasında hukuka aykırılıktan bahsedilemeyeceği; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin onbeşinci fıkrası ile de elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin yapı ruhsatı verilmesi aşamasında idareye sunulmasının zorunlu olmadığı, ruhsat düzenlenmesinden itibaren en geç otuz gün içinde idareye sunulması gerektiği düzenlenerek Kanunun maddesinin uygulama esaslarının belirlendiği, Yönetmeliğin dava konusu maddesi ile yerleşmede genel kamu hizmeti olarak sunulan elektrik, doğalgaz ve telefon gibi alt yapı tesisleri ile bağlantılı olan elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin öncelikle ilgili kurumlarca kendi mevzuatına ve teknik gereklere göre incelenmesi ve onaylanması sağlanarak kamu yararı ve hizmet gereklerinin daha etkin yerine getirilmesi amaçlanmış, bu projelerin tanzim edilmesi ve ruhsat eki olarak onaylanmak üzere idareye verilmesinin engellenmediği, anılan projelerin yapı ruhsatı başvurusu esnasında idareye sunulabilmesinin önünde herhangi bir engel bulunmadığı; Yönetmeliğin 62.maddesindeki düzenlemelerin, kamu niteliğinde olan mobil haberleşme hizmetlerinin aksatılmadan sunulabilmesi, acil durum ve doğal afetlerde veya güvenliği tehdit eden herhangi bir durumda ortaya çıkacak olumsuzlukların önlenmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların özellikle Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının taleplerinin değerlendirilmesi sonucu yapıldığı, Yönetmeliğin 62. maddesinin 2. fıkrası ile maddede belirtilen şartları sağlamak kaydıyla özel mülkiyete tabi arsa ve binalarda yapılacak baz istasyonları için ilgili idaresinden ruhsat alınması zorunluluğunun kaldırıldığı, statik açıdan sakınca bulunmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak rapor akabinde Yönetmeliğin 57'nci maddesinde belirtilen mimari, statik, mekanik ve elektrik tesisat projelerinden gerekli olanların hazırlanarak ilgili idaresince onaylanması ve imalatın bu projelere uygunluğu da her bir projenin gerektirdiği meslek mensubu tarafından (mimari proje için mimar fenni mesul, statik proje için inşaat mühendisi fenni mesul, mekanik tesisat projesi için makine mühendisi fenni mesul, elektrik tesisat projesi için elektrik mühendisi fenni mesul) ayrı ayrı üstlenilmesi gerektiğinden dava dilekçesinde bahsedilen Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun uygun görüşü dışındaki kamu idaresinin onayı olmadan söz konusu istasyonların yapılabilir olduğu iddiasının gerçeği yansıtmadığı, 3194 sayılı Kanun uyarınca yapı olduğu kuşkusuz olan baz istasyonlarına ilişkin ruhsat dışında diğer yapılar için istenen bütün koşulların sağlanması zorunluluğu getirildiği aksi taktirde cezai hükümlerin uygulanacağı dikkate alındığında yapılan düzenleme ile ruhsat süreçlerinde yaşanan prosedüre tabi olmaması ve dolayısıyla kamu hizmeti açısından önemi kuşkusuz olan haberleşmenin kesintisiz ve hızlı bir şekilde verilmesinin amaçlandığı, her ne kadar madde hükmü ile bu istasyonların imar planı kararı aranmaksızın yapılmasına yönelik hüküm getirilmiş olsa bile 62.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

maddenin dördüncü fıkrası ile elektronik haberleşme istasyonlarının kurulabilmesi için, elektronik haberleşme hizmetinin gerekleri dikkate alınarak yer seçim belgesinin düzenlenmiş olması, yatayda ve düşeyde gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması, koruyucu tedbirler alınması, tasarımının kent ve yapı estetiği ile uyumlu olması zorunluluğu getirilerek bu alanların her yerde yapılabilmesi ve plan kararlarını etkileyici uygulamaların engellenmesinin amaçlandığı, bu nedenlerle yürütmenin durdurulması isteminin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİNİN DÜŞÜNCESİ: Dava konusu işlemler yönünden yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca dosya incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin 7. fıkrasında yer alan "elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makine mühendisince birlikte hazırlanan asansör uygulama projeleridir." cümlesinin, 57. maddesinin 8. fıkrasının 1.cümlesi yönünden;

İLGİLİ MEVZUAT:

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin 7.fıkrasında, "Mekanik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, makina mühendisleri tarafından hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen sıhhi tesisat, kalorifer, kat kaloriferi ve benzeri ısıtma, soğutma, havalandırma projeleri ve ısı yalıtım raporu ile elektrik mühendisi veya elektrik elektronik mühendisi ve makina mühendisince birlikte hazırlanan asansör uygulama projeleridir. İdare, yapının özelliğine göre bu projelerden gerekli olanları ister", 8.fıkrasının 1.cümlesinde de, "Elektrik tesisat projesi; mimari projeye uygun olarak, elektrik veya elektrik elektronik mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen kuvvetli ve zayıf akıma ilişkin elektrik iç tesisat projeleridir." hükümleri yer almaktadır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinin 94.maddesinde, "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası, elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, bilgisayar ve biyomedikal mühendislerinin ortak ihtiyaçlarını karşılamak, mühendislik çalışmalarını kolaylaştırmak, elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, bilgisayar ve biyomedikal mühendisliğinin, toplumun

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

genel çıkarlarına uygun olarak gelişimini sağlamak, mühendislerin birbirleriyle ve üçüncü şahıslarla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni oluşturmak, mühendislik disiplini korumak amacı ile şubelerin bulunmadığı il ve ilçelerde TMMOB`ne bağlı diğer Oda birimleri ile işbirliğini de gözeterek en az onbeş üyenin bağlı oldukları şube kanalı ile Oda Yönetim Kuruluna, temsilcilik kurulması yolunda yazılı başvurusu.... ile kurulur." hükmü yer almaktadır.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Elektrik Mühendisleri Odası Asansörlere Ait Elektrik Mühendisliği Hizmetleri Yönetmeliğinin 3.maddesinin 1.fıkrasının (f) bendinde, "EM: Elektrik, elektronik, elektrik-elektronik mühendisleri ile lisans diploması unvanı yüksek mühendis olanları,", (ğ) bendinde de, "İşletme ve bakım sorumluluğu: Binaya tesis edilen asansörün tasarlandığı biçimde kullanım ömrü boyunca kendisinin ve bileşenlerinin, fonksiyonlarını ve güvenlik gereklerinin devamlılığını sağlamaya yönelik işletilmesi ve bakımının sağlanması, işletmeye yönelik kayıpların en aza indirgenmesi konusunda tescilli büro adına EM tarafından üstlenilen sorumluluğu" tanımlamaktadır. Yönetmeliğin 6.maddesinde ise, "Proje kapaklarında; proje sorumluları ve bağlantı içinde oldukları tescilli büro bilgileri, EMO ve projeyi onaylayan idarenin imza/onay bölümleri, işveren ve/veya yapı sahibine ait bilgiler, asansörün ve inşaatın teknik özellikleri, asansörün sayısı, tipi, sınıfı, kapasitesi, hızı, kumanda cinsi, seyir mesafesi, kat ve durak sayısı, motor gücü, asansör kabininin eni ve boyu belirtilir.

b) Asansör avan projesinin EMO mesleki denetimi sırasında mimari proje beyan edilir. Asansör elektrik uygulama, asansör elektrik yenileme ve asansör elektrik tadilat projelerinin EMO mesleki denetimi sırasında; asansör avan projesi, yapı ruhsatı ve mimari proje beyan edilir.

c) Asansör elektrik tadilat projesi EMO mesleki denetimine sunulurken, asansör elektrik uygulama projesi ile mevcut mimari proje veya tadilatlı mimari proje beyan edilir. Asansör elektrik tadilat projelerinin içeriği, asansör elektrik uygulama projesindeki değişiklikleri içerir.

ç) Mimari projeyi hazırlayan mimar tarafından verilen trafik hesabına esas kabul edilen ana kriterlerden EM sorumlu değildir. Ancak, bu hesap sonucu bulunan asansör sayısı ve karakteristiğinin sorumluluğu projeyi hazırlayan EM'ye aittir.

d) Asansör avan projesi; trafik hesabını, motor gücü hesabını, gerilim düşümü hesaplarını, kablo kesit hesaplarını, asansör makine dairesi ve kuyu boşluğu aydınlatma planını, asansör tablosu elektrik besleme hattını, makina dairesi ve kuyu aydınlatma şiddeti hesabını, koruma ve topraklama sistemlerini, makina dairesi yerleşim planını, kuyu yerleşim planını, asansör boşluğu boyuna kesitini içerir. Makina dairesi, asansör kuyusu aydınlatma ve priz hatları ile makina motor grubuna ait asansör kuvvet tablosu, bina ana dağıtım tablosundan ayrı kolon hatları ile beslenir. Asansör kuvvet tablosu topraklama hattı bina eş potansiyel barasından ayrı olarak çekilir." hükümleri yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dairemizin E:2017/4839 sayılı 05.04.2018 ve 16.10.2018 tarihli ara kararları ile Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığından, elektrik ve elektrik-elektronik mühendislerinin "elektronik" mühendislerinden hangi sebeplerden farklılaştığı sorularak buna ilişkin bilgi ve belgelerin istenilmesine karar verildiği, Yüksek Öğretim Kurumu Başkanlığı Üniversitelerarası Kurulun 04.03.2019 tarihli yanıtında, "Elektrik Mühendisliğinin, elektrik enerjisi üretim-iletim ve dağıtım sistemleri, akıllı şebekeler, elektrik makinaları, elektrikli sürücü sistemleri ve bunların tasarımı, projelendirilmesi, gerçekleştirilmesi, izlenmesi, korunması, kontrolü, ekonomisi ve yönetilmesi ile ilgili bilimsel ve teknolojik konulan kapsayan bir mühendislik dalıdır.

Termik santraller, hidroelektrik santraller, nükleer santraller, rüzgar santralleri, güneş santralleri gibi geniş bir alan ile ilişkili eğitim ve öğretime odaklanan "Elektrik Mühendisliği" Programı, elektrik enerjisi tüketimi kapsamında, konutlar, endüstriyel tesisler ve elektrikli araçlar gibi çok çeşitli yüksek akım, gerilim ve güç tüketimi ile ilgili konularını içermektedir.

"Elektronik Mühendisliği" programı ve "Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği" programı mezunlarının çalışma alanları küçük akım ve alçak gerilim ile ilgili olup çalışma alanı yüksek akım ve yüksek gerilim olan "Elektrik Mühendisliği" programı mezunlarından tamamıyla farklıdır. TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından üyelerine sağladığı Serbest Müşavir Mühendislik (SMM) belgesi (imza yetkisi) için aranan koşullar, söz konusu mühendislik alanlarının EMO açısından ne şekilde farklılaştığı konusunda fikir verebilir.

Asansör hizmetlerinin yapılabilmesi için gerekli olan "Asansör SMM belgesi" için hiçbir önkoşul, ders şartı aranmadan tüm "Elektrik", "Elektrik-Elektronik", "Elektrik ve Elektronik", "Elektronik", "Elektronik ve Haberleşme" Mühendisleri alabilmektedir. 1000 V altındaki gerilimlerdeki projeler için gerekli "Elektrik 1 kV altı tesisler için SMM Belgesini hiçbir önkoşul, ders şartı aranmadan tüm "Elektrik", "Elektrik-Elektronik", "Elektronik", "Elektronik ve Haberleşme" Mühendisleri alabilmektedir.

Elektrik Mühendisleri ile Yüksek Mühendislerine "Elektrik 1 kV Üstü ve 1 kV Altı Tesisler Serbest Müşavir Mühendis (SMM) Belgesi" TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) tarafından verilebilirken, Elektrik Mühendisleri ile yüksek mühendisleri dışındakilere (Elektrik-Elektronik, Elektronik ve Elektronik-Haberleşme Mühendisleri) Elektrik 1 kV Altı Tesisler SMM belgesi düzenlenmektedir. Elektrik-Elektronik Mühendislerinin "Elektrik 1 kV üstü ve 1 kV altı tesisler SMM belgesi" talep etmeleri halinde; bu belgenin verilebilmesi için transkript

istenir. Elektrik-Elektronik Mühendislerinin transkriptinde "elektrik makineleri", "iletim sistemleri", "dağıtım sistemleri", "güç sistemleri", "enerji sistemleri", "elektrik tesisleri", "koruma", "yüksek gerilim tekniği" veya bu derslerle aynı içerikte olup, farklı isimler altında olan derslerden eaaz üçünün bulunması durumunda veya bu dersleri sonradan tamamladıklarını

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

üniversitelerden belgelenmeleri durumunda elektrik-elektronik mühendislerine Elektrik 1 kV üstü ve 1 kV altı tesisler SMM Belgesi düzenlenir. Eksik dersler mezuniyetten sonra lisans veya yüksek lisans tamamlanabilir.

"Elektronik Mühendisliği" programı içeriği nano ölçekten başlayarak daha büyük ölçeklere doğru genişleyen cihaz temelli devre ve sistemlerin tasarımı analizi optimizasyonu ve modellemesi kapsayan konulardan oluşur. Cihazlar ağırlıklı olarak yarıiletken elemanlardan yararlanarak gerçekleştirilmektedir. Geliştirilen devre ve sistemler genellikle düşük gerilimi ve akım değerlerinde çalışmak üzere tasarlanmaktadır. İlk iki yıl Elektrik Mühendisliği programı ile benzer dersler verilmekle birlikte üçüncü ve dördüncü yıllarda analog ve sayısal elektronik devreler, analog ve sayısal iletişim sistemleri gibi disipline özgü dersler ağırlık kazanmaktadır. Bundan dolayı Elektrik mühendisliğinden farklı yönleri olan bir disiplindir. Elektrik-Elektronik Mühendisliği öğrencilerinin ise üçüncü ve dördüncü yıllarında ders planlarındaki opsiyonlara bağlı olarak elektrik mühendisliği veya elektronik mühendisliği ağırlıklı bir eğitim alma ihtimalleri bulunmaktadır.

Sonuç olarak; "Elektrik Mühendisliği", elektrik enerjisi üretim-iletim ve dağıtım sistemleri, akıllı şebekeler, elektrik makinaları, elektrikli sürücü sistemleri ve bunların tasarımı, projelendirilmesi, gerçekleştirilmesi, izlenmesi, konulması, kontrolü, ekonomisi ve yönetilmesi ile ilgili bilimsel ve teknolojik konuları kapsayan bir mühendislik dalıdır.

"Elektronik Mühendisliği" programı içeriği nano ölçekten başlayarak daha büyük ölçeklere doğru genişleyen cihaz temelli devre ve sistemlerin tasarımı analizi optimizasyonu ve modellemesini kapsayan konulardan oluşur. İlk iki yıl Elektrik Mühendisliği programı ile benzer dersler verilmekle birlikte üçüncü ve dördüncü yıllarda analog ve sayısal elektronik devreler, analog ve sayısal iletişim sistemleri gibi disipline özgü dersler ağırlık kazanmaktadır.

"Elektronik Mühendisliği" programı ve "Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği" programı mezunlarının çalışma alanları, küçük akım ve alçak gerilim ile ilgili olup çalışma alanı yüksek akım ve yüksek gerilim olan "Elektrik Mühendisliği" programı mezunlarından tamamıyla farklıdır.

"Elektrik-Elektronik Mühendisliği" öğrencilerinin ise üçüncü ve dördüncü yıllarında ders planlarındaki opsiyonlara bağlı olarak elektrik mühendisliği veya elektronik mühendisliği ağırlıklı bir eğitim alma ihtimalleri bulunduğuna ilişkin Fen-Teknik Bilimleri Eğitim Konseyi raporunun kabulüne Üniversitelerarası Kurul Yönetim Kurulunun 20/02/2019 tarihli 2019/02 sayılı toplantısında" karar verilmiştir.

Bu durumda, asansör hizmetlerinin yapılabilmesi için gerekli olan "asansör SMM belgesi" için hiçbir önkoşul, ders şartı aranmadan tüm "elektrik", "elektrik-elektronik", elektrik ve elektronik", "elektronik", "elektronik ve haberleşme" mühendisleri alabildiği, 1000 V

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

altındaki gerilimlerdeki projeler için gerekli elektrik 1 kV altı tesisler için SMM belgesini hiçbir önkoşul, ders şartı aranmadan tüm "elektrik", "elektrik-elektronik", "elektronik", "elektronik ve haberleşme" mühendisleri alabildiğinden, Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin 7.fıkrası ile 8. fıkrasının 1.cümlesinde, asansör uygulama projeleri ile elektrik tesisat projelerinin hazırlanmasında "elektronik" mühendislerine yer verilmemesinde imar mevzuatına uyarlık görülmemiştir.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 57. maddesinin 15. fıkrasının 1. ve 2. Cümlelerinde, "Elektrik, telefon ve doğalgaz tesisat projelerinin yapı ruhsatı verilmesi aşamasında ilgili idareye sunulması zorunlu değildir. Ancak bu projelerin, yapı denetim kuruluşu veya projelerin uygulanmasının denetimine yönelik fenni mesuliyet üstlenen mühendisler tarafından ilgili kurumlara onaylatılarak yapı ruhsatının verildiği tarihten itibaren temel betonu dökülmeden önce ve en fazla otuz gün içinde ruhsat vermeye yetkili idareye verilmesi zorunludur." hükümleri yer almaktadır.

İLGİLİ MEVZUAT:

3194 sayılı İmar Kanununun 22. maddesinde, yapı ruhsatı almak için belediye, valilik bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edileceği, dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı krokinin eklenmesinin gerektiği, belediyeler veya valiliklerce ruhsat ve eklerin incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilmesi, eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışların yazı ile bildirileceği, eksik ve yanlışlar giderildikten sonra yapılacak müracaattan itibaren en geç onbeş gün içinde yapı ruhsatı verilmesi kurala bağlanmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda belirtilen Yasa hükmü uyarınca, yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde ilgili idareye sunulması gereken belgelerden biri elektrik ve tesisat projeleri olup bu doğrultuda, söz konusu projelerin ruhsat alınmadan önce onaylanması gerektiği açıktır.

Bu durumda, anılan Yasa hükmüne aykırı olarak yapı ruhsatı almak için dilekçe ekinde sunulması gereken belgelerden elektrik ve tesisat projelerinin ruhsatın alındığı tarihi izleyen otuz gün içinde onaylanmasına yönelik düzenleme getirmek suretiyle Yasanın amacına aykırı olarak tesis edilen dava konusu Yönetmelik maddesinde imar mevzuatına uyarlık bulunmamaktadır.

Yönetmeliğin 62.maddesinin 1, 2 ve 3.fıkralarında, "(1) Kamuya ait umumi hizmet alanları ile ilgili idarelerin tasarrufu altındaki yol, otopark, yaya bölgesi gibi yerlerde kamu hizmetinin yürütülebilmesi ve iletişimin sürdürülebilmesi için gerekli tedbirler ile Bilgi

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

Teknolojileri ve İletişim Kurumunun uygun görüşü alınmak suretiyle ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir.

(2) Özel mülkiyete tabi arsa ve binalarda, fenni mesuliyet üstlenilmek ve Kanunun cezai hükümleri saklı kalmak, 634 sayılı Kanuna göre kat maliklerinin muvafakati alınmak, statik proje müellifince hazırlanacak rapor ilgili idaresine sunulmak, bina estetiğini, görünümünü ve silueti olumsuz etkilememek ve bina cephelerine 3.00 metreden fazla yaklaşmamak, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun uygun görüşü alınmak kaydıyla ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir.

(3) Elektronik haberleşme istasyonları 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve ilgili diğer mevzuata göre kuruluş izni verilen alanda ve imar planı kararı aranmaksızın kurulur." hükümlerine yer verilmiştir.

30/9/2017 tarihli, 30196 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik ile 62. maddenin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Özel mülkiyete tabi arsa ve binalarda, fenni mesuliyet üstlenilmek ve Kanunun cezai hükümleri saklı kalmak, kat maliklerinin üçte ikisi ve gerekmesi halinde uygulamadan etkilendiği ilgili idaresince belirlenen bağımsız bölüm maliklerinin muvafakati alınmak, statik açıdan sakınca bulunmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak rapor ilgili idaresine sunulmak, bina estetiğini, görünümünü ve silueti olumsuz etkilememek kaydıyla Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun uygun görüşü alınarak; ruhsat alınmadan elektronik haberleşme istasyonu kurulabilir. Bina cephelerinde bu fıkarda aranan şartlara ilave olarak, sadece anten ve anten aparatları monte edilmek, cepheye bitişik olmak, dış cephe kaplamasıyla benzer görünümde olmak ve anten boyları 1,55 metreyi geçmemek şartları da aranır. Fenni mesuliyet üstlenilmek ve Kanunun cezai hükümleri saklı kalmak kaydıyla, sabit elektronik haberleşme altyapısında kullanılan; saha dolabı, varlık noktası (PoP noktası), menhol, ankesörlü telefon ve bina içi anahtarlama ekipmanları, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni alınmadan kurulabilir.”

İLGİLİ MEVZUAT:

3194 İmar Kanununun 3. maddesinde "Herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamaz." hükmüne yer verilmiş, 5. maddesinde ise; "yapı: karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesisler" olarak tanımlanmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

Aynı Kanunun "Yapı" başlıklı 20. maddesinde, yapının imar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabileceği; 32.maddesinde ise, "Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce (.....) tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshası da muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırı olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir." Kuralı yer almıştır.

406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 5189 sayılı Yasanın 5. maddesi ile eklenen ek 35. maddesinde; "Elektronik haberleşmeyle ilgili alt yapı oluşumunda kullanılan direk, kule, kulübe, konteynır, anten, dalga kılavuzu, enerji nakil hattı, alt yapı niteliğindeki tesisler gibi her türlü taşınır, taşınmaz mal ve teçhizat, kanun hükümlerine ve Kurum tarafından çıkarılan yönetmeliklere uygun olarak kurulmak ve Kurumdan gerekli izin, ruhsat veya sertifikaları almak şartıyla, 3194 sayılı İmar Kanunu ve İmar Kanununa dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerde belirtilen yapı ruhsatıyesine ve yapı kullanma iznine tabi değildir." hükmüne yer verilmiş, bununla birlikte anılan Yasa maddesi, Anayasa Mahkemesinin 01.10.2009 tarihli, E:2006/129, K:2009/121 sayılı kararı ile iptal edilmiştir.

14.06.2014 tarihli, 29030 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin "Mekânsal kullanım tanımları ve esasları" başlıklı 5. maddesinde, "teknik altyapı" kamu veya özel sektör tarafından yapılacak elektrik, petrol ve doğalgaz iletim hatları, içme ve kullanma suyu ile yer altı ve yer üstü her türlü arıtma, kanalizasyon, atık işleme tesisleri, trafo, her türlü enerji, ulaştırma, haberleşme gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık veya kapalı otopark kullanışlarına verilen genel isim olarak tanımlanmakta olup, aynı Yönetmeliğin 8. maddesinde, "Planlama alanı ve yakın çevresi ile alanın bölge veya kent bütünü içindeki konumunu belirlemek üzere; eşik analizi, yerinde yapılan incelemeler gibi fiziksel çalışmalarla birlikte, bilimsel tekniklere dayalı, ekonomik, sosyal, kültürel, politik, tarihi, sektörel ve teknolojik araştırmalar ile sorunlar ve potansiyel analizi yapılır. Ayrıca yürürlükteki planla ilgili gerekli çalışma ve değerlendirmeler de yapılır. Gerektiğinde güçlü, zayıf yönler ile fırsatları ve tehditleri içeren analiz yöntemi kullanılır. Bu

çalışmalar araştırma raporunda yer alır." Kuralı yer almaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İmar planları, yöre halkının sağlığını korumak, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını, iyi yaşama düzenini ve çalışma koşulları ile güvenliğini sağlamak amacıyla ülke bölge ve şehir yerlerine göre oturma, çalışma, dinlenme, ulaşım, haberleşme gibi kentsel fonksiyonlar arasında mevcut ve sağlanabilecek imkanlar ölçüsünde en iyi çözüm yollarını bulmak üzere düzenlenen planlardır.

Sabit elektronik haberleşme sistemi (baz istasyonu), teknik altyapı niteliğinde bir tesis olup, planlama yapılan alanda yer verilen tüm fonksiyonların sistematik birlikteliği içerisinde nerelerde bulunacağını yukarıda anılan mevzuat çerçevesinde gerekli inceleme ve araştırmalar yapılarak imar planı üzerinde gösterilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, baz istasyonlarının kuruluşunun imar planlarının yapımı ile amaçlanan planlama esasları çerçevesinde gerçekleştirilmesinin, fiziksel çevreyi sağlıklı bir yapıya kavuşturmak açısından bir gereklilik olduğu, bu nedenle insan sağlığının ve çevrenin korunması bakımından baz istasyonlarının konu ile ilgili teknik şartlar da gözetilerek olumsuz etkilerinin en az hissedileceği yerlere kurulması ve baz istasyonlarının kurulabileceği yerlerin planlanması aşamasında, ilgili kurum ve kuruluşların görüş ve önerilerinin alınmasının gereklilik olduğu açıktır.

Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan iptal kararında özetle; esas itibariyle baz istasyonlarının da yapı mahiyetinde olduğu, bununla birlikte mezkur Yasa maddesi ile bu unsurların zaten ilgili üst kurulca denetlendiği gerekçesiyle yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni şartlarından muaf tutulduğu, fakat ilgili üst kurulun yapacağı teknik denetim ile imar denetiminin mahiyetinin farklı olduğu, baz istasyonlarının yapı ruhsatı ve yapı kullanma izninden bağışık tutulmasının imar ve çevre hukuku açısından denetimsizlik sonucunu doğurduğu, bu sebeplerle Yasa maddesinin Anayasanın 5 ve 56. maddelerine aykırı olduğu gerekçeleri yer almaktadır.

İmar Kanununun yukarıda yer alan hükümleri ve Anayasa Mahkemesinin anılan kararının birlikte değerlendirilmesinden, baz istasyonlarının kural olarak İmar Kanununun 3. maddesindeki yapı tanımı içinde yer aldığı, yapı mahiyetinde ve teknik altyapı tesisi niteliğinde olan, imar planlarında kurulabileceği yerlerin gösterilmesi gerektiği açıktır.

Öte yandan, kısıtlı bir çevreye hizmet etmek üzere ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yapı niteliğine bürünmeyen "baz istasyonu" tesislerinin imar planı kararlarına tabi tutulmaksızın yönetmelik hükmü ile oluşturulması elbette mümkündür. Ancak dava konusu edilen yönetmelik hükmü incelendiğinde ihtilaf konusu olan "baz istasyonu" tesislerinin kurulum gücü, yaydığı dalga boyu, frekans değeri, yapısal niteliği, nitelik veniceliğivb. yönünden herhangi bir kıstas belirlenmeksizin ve yukarıda yer verilen yapı kavramına değinilmeksizin her

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE
Esas No : 2017/4839

tür ve ölçekte "baz istasyonu" tesisinin, İmar Kanunu hükümlerine muhalif olarak imar planı kapsamından muaf tutulacak şekilde düzenleme getirildiği, bu yönüyle dava konusu edilen yönetmelik hükmünde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Her ne kadar, haberleşme sektörünün ihtiyaçları öncelenecek, planlama işlemi için öngörülen süre ile haberleşme ihtiyacının ivediliği arasında kıyaslama yapılmakta ise de, haberleşme alt yapısı da dahil mekansal alanlarda yer alması gereken her türlü teknik ve sosyal alt yapı tesisi, eşit önemde zorunlu ve ivedi olduğu gibi imar hukukunda öncelikle önemsenmesi gereken olgu, ivedilik değil 3194 sayılı Kanunun 1. maddesinde amaç başlığı altında belirtilen "plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun" bir yaşam alanının teşekkülünü sağlamaktır. Uyuşmazlığa bu perspektiften bakıldığında haberleşme alt yapısı içerisinde değerlendirilmesi gereken "baz istasyonu" tesislerinin de diğer alt yapı tesisleri gibi kural olarak düzenleyici işlem niteliğindeki imar planları eliyle mekansal alanlardaki konumunun belirlenmesi asıldır. Böylelikle niteliği ne olursa olsun yapı kavramı içerisinde değerlendirilmesi gereken her türlü alt yapı tesisinin mekansal alanda yer alan diğer kullanımlarla olan etkileşimi, uyumu ve gerekliliği bir bütün halinde yapılan analizler ve sentez sonucu değerlendirilebilmekte, ileride ortaya çıkması muhtemel mahzurlar henüz planlama aşamasında, uygulamaya geçilmeden önce giderilebilmekte, planlı kentleşmenin sağlanması amacıyla uygun olarak uzun vadede en uygun biçimde rasyonel olarak belirlenebilmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Yönetmeliğin dava konusu 62.maddesinin 1.fıkrasındaki "ruhsat alınmadan (yapı ruhsatı)" ibaresi, 2.fıkrasındaki "ruhsat alınmadan" ibaresi ile 3.fıkrasındaki "imar planı kararı aranmaksızın" ibarelerinde imar mevzuatına uyarlık bulunmadığı sonucuna ulaşıldığından anılan hükümlerin yürütmesinin durdurulması isteminin kabulüne karar verilmesi gerekmektedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1-2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde sayılan koşulların oluşması nedeniyle dava konusu işlemlerin yürütülmesinin durdurulmasına,

2-Bu kararın tebliğini izleyen 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itirazda bulunulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 24/04/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye